

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

Semper produci per veram actionem.

Sed contra: Nam ex hoc vincitur veritas nostra conclusionis. Idcirco enim in creatis generatio non potest esse vera actio, quia ordine quodam sublequitur ad veram actionem, scilicet alterationem, tanquam complementum illius, unde est tantum resultantia: Sed divina processiones non consequuntur ad aliquam actionem: Ergo non sunt simplices emanationes, sed vera & propriae actiones.

28. Dices, Processiones divinas consequi ad intellectionem & volitionem.

Sed contra: Si hoc ita esset, processiones divinae totaliter distinguerentur ab intellectione & volitione, quod negat ipse Suarez, & nos falsum esse ostendimus §. sequenti.

29. Denique probari potest conclusio, destruendo praecipuum hujus Authoris fundamentum. Vera & propria actio vitalis ac immanens, potest ab omni defectu & imperfectione depurari: Ergo est perfectio simpliciter simplex, quae reperitur formaliter in Deo. Consequentia patet: Antecedens verò, praeterquam quod constabit ex solutione argumentorum, potest breviter suaderi. Conceptus virtutis activae potest denudari ab omni imperfectione, & attribui Deo: Ergo & conceptus actionis. Consequentia patet: quia actio multò perfectior est quam virtus activa, cum sit magis actualis. Antecedens probatur ex D. Thoma supra quaest. 25. art. 1. in corp. ubi sic ait: *Manifestum est, quod unumquodque secundum quod est actu & perfectum, secundum hoc est principium activum alicujus: ostensum est autem supra quod Deus est purus actus & simplex, ac universaliter perfectus; unde sibi maxime competit esse principium activum.*

Confirmatur: Deus, saltem respectu productionis creaturarum, habet virtutem activam, imò & actionem ab omni imperfectione denudatam: Ergo vera & propria ratio actionis potest ab omni imperfectione depurari, & repetiri in Deo formaliter.

§. II.

Solvuntur objectiones.

30. **O**bjicies primò: D. Thomas hinc art. 1. in corp. Divini verbi processionem, *Emanationem intelligibilem* appellat: Ergo sentit divinas processionem non esse veras & proprias actiones, sed puras ac simplices emanationes.

31. Respondeo concessio Antecedente, negando Consequentiam: nam D. Thomas loco citato emanationem non stricte, & prout est pura ac simplex resultantia, sed in latiori quadam significatione usurpat, prout emanatio contra actionem corporalem & transeuntem distinguitur; & intendit tantum puritatem illius actionis significare, ac ostendere eam esse ab omni dependentiae & causalitatis imperfectione immunem. Pro quo facit quod hoc nomen, *emanatio*, usurpari soleat ad exprimendum processionem creaturarum a Deo, a quo dicuntur emanare, & tamen verà actione producuntur ab ipso: Sed quia illa actio creativa, ex parte Dei excludit omnem imperfectionem, ideò emanatio dicitur. Idem in presenti evenit.

32. **O**bjicies secundò: Idem S. Doctor quaest. 2. de potentia art. 1. sic habet: *Potentia quae in Deo ponitur, nec proprie activa, nec passiva est, cum in ipso non sit nec predicamentum actionis, nec passionis, sed*

A *sua actio est sua substantia.* Quibus verbis manifestè videtur denegare divinis actibus veram actionem actionis.

Sed facile respondetur, loqui D. Thomam de actione praedicamentali & transeunte, quae cum motu identificatur, ut constat ex ratione quae utitur; quia nempe in Deo non est *predicamentum actionis nec passionis, sed sua actio est sua substantia*: actionem autem isto modo acceptam, libenter fatemur in Deo non reperiri. Non autem negat D. Thomas veram & propriam actionem, quae praedicamentalis non sit, nec cuius motu identificata.

B **O**bjicies tertiò: In rebus creatis relationes non fiunt per veram & propriam actionem, sed resultant ex fundamento,posito termino; ut docet Aristoteles in praedicamentis cap. de relatione, ubi ait, ad relationem non dari per se motum: Ergo similiter relationes in Deo non producantur per veram actionem, sed per simplices resultantias & emanationem. Consequentia videtur manifesta, quia debemus loqui de divinis, per analogiam & cum proportionem ad creaturam. Respondeo concessio Antecedente, negando Consequentiam, & paritatem. Ratio dictaminis est, quia relationes creatae, ratio dictaminis est, quia relationes creatae, sunt accidentales, & debilis ac diminuta entitatis, non possunt aliter fieri, quam per puram emanationem, & simplicem resultantiam: Divina autem, cum sint substantiales, & divinarum Perfectionum constitutivae, habent perfectionem substantiarum, & rerum per se subsistentium, quorum est proprie fieri, & ideò producuntur per veram actionem.

C **O**bjicies quartò cum Suare: De ratione actionis, quae verè & proprie est actio, sunt plures imperfectiones, nempe ratio motus, egressus ab agente, & quod illius terminus sit realiter actus, sicut & principium est realiter agens, & consequenter quod terminus sit verè effectus: Sed huiusmodi imperfectiones processionibus divinis repugnant: Ergo & vera ratio actionis.

D Respondeo negando Majorem: etenim de ratione actionis solum est quod sit ultima actualitas agentis, ab illo egressu egressu formalis aut virtuali: in egressu autem virtuali à principio nulla imperfectio importatur; sicut nec in eo quod proprietates divinae in essentia virtualiter radicentur, & virtualiter ab illa dimanent, aliqua imperfectio invenitur. Nec sequitur Deum verè & proprie esse agentem ad intra, sed tantum esse verè & proprie intelligentem, & cum proprietate producentem: nam hoc non agens, ex communi usu loquendi inter Latinos, sumitur pro principio producente per veram efficientiam, & veram causalitatem: sicut nequitur ex eo quod Pater sit principium Verbi, quod Verbum principium dicatur, ut docet D. Thomas infra quaest. 33. art. 1. ad 2. quia hoc nomine denotatur minoritas aut inferioritas, quae Verbo non competit.

E Quòd si adhuc urgeas in hunc modum: Actio est nobilior sua potentia, ad quam comparatur sicut actus secundus ad actum primum. Ergo si datur in Divinis vera actio, erit ibi aliquid per modum actus primi & secundi, & tanquam aliquid nobilius & minus nobile. Occurrit Angelicus Doctor supra quaest. 25. articulo primo ad 2. dicens: *Quandocumque actus est aliquid a potentia, oportet quod actus sit nobilior potentia: sed actio Dei non est aliud ab eius potentia, sed*

utrumque est essentia divina, quia nec esse ejus est aliud ab ejus essentia; unde non oportet quod aliquid sit notius quam potentia Dei.

§. III.

Impugnatur sententia Scoti.

Secundo, processionem divinas activè dicitur, non esse actus ex æquo distinctos ab intelligere & velle; sed dictionem ac spirationem formaliter includere intellectiōnem & voluntatiōnem.

Probatur primò conclusio: Ex eo probant Theologi cum D. Thoma hic art. 7. duas tantum esse processionem in Divinis, quia in natura intellectuali sunt tantum duæ actiones, scilicet intelligere & velle; Sed hæc ratio non concluderet, si vera esset sententia Scoti, & si præter actiones intelligendi & volendi darentur in natura intellectuali aliæ actiones intellectus & voluntatis: Ergo &c.

Probatur secundò: Si Filius & Spiritus Sanctus non procederent per actum intelligendi & volendi formaliter, sed per alios actus formaliter aut ex natura rei ab intellectu & voluntate distinctos, Filius ex vi suæ processionis non posset dici sapientia generata, nec Spiritus Sanctus, amor aut dilectio Patris & Filii: Consequens est falsum: Ergo &c.

Secunda Majoris patet: nam sapientia & amor procedunt ex sua natura, ex intellectu & voluntate procedere.

Probatur tertio conclusio, destruendo præcipuum Scoti fundamentum. Ideo enim ille Author fingit in intellectu Dei actum ab intellectu essentiali formaliter & ex natura rei distinctum, ne cogatur admittere quod Verbum procedit per actionem intelligendi essentiali, & tribus Personis communem: Sed hoc non evitatur, admitendo in intellectu Dei actum ab intellectu essentiali distinctum: Ergo ruit præcipuum ejus fundamentum. Minor, in qua posita est difficultas, probatur. Illa actio formaliter ex natura rei ab intellectu distincta, est in ratione actionis actus absolutus, sicut & intellectio ipsa: Ergo in ratione actionis, communis est & essentialis, hoc & ipsa intellectio. Consequentia patet, Antecedens probatur. Actio illa in ratione actionis ab intellectu dimanantis, non est formaliter relatio; hæc enim nec productiva est, nec per modum actionis egreditur ab intellectu, cum sit terminus divinæ naturæ, ipsam in ratione personæ constituens: Ergo talis actio, sub conceptu actionis, quid absolutum est, sicut & intellectio; nam in Deo quidquid non est relativum, est absolutum, & pertinet ad essentialia; ac proinde sequitur ex sententia Scoti, quod Pater per actum absolutum, & tribus Personis communem, suum Verbum producat. Quidni ergo idem posset concedere de ipso intelligere essentiali, ne frustra multiplicentur actiones in Deo?

Denique probatur conclusio: In nobis intellectio & dictio non sunt actus totaliter & ex æquo distincti, sed dictio essentialiter intellectiōnem includit, eique solum superaddit quendam modum causalitatis & efficaciam: Ergo idem à fortiiori dicendum erit in Deo. Consequentia patet: si enim ea quæ distinguuntur in inferioribus, sunt in distincta in superioribus: multò magis indistincta in inferioribus, erunt idem in superioribus. Antecedens verò fuscè solet ostendi à nostris Thomistis in libris de anima, potestque breviter suaderi.

Tom. II.

A Primò ex D. Thoma hic art. 1. ubi docet quòd quicunq; intelligit, ex hoc ipso quòd intelligit, producit verbum: Si autem intelligere esset actus ex æquo à dictione distinctus, falsum esset quòd quicunq; intelligit, ex hoc ipso quòd intelligit, exprimat Verbum, imò illud exprimeret, in quantum haberet aliam actionem ab intellectu distinctam: Ergo ex D. Thoma intellectio & dictio in nobis non distinguuntur, sed dicere est intelligere, cum hoc quòd est ex se exprimere aliquam conceptionem, ut inquit idem S. Doctor quæst. 4. de verit. art. 2 ad 5.

Secundò probatur idem Antecedens: Juxta S. Thomam, verbum est intellectiōnis terminus: ita enim expressè docet infra quæst. 34. art. 1. ad 2. Et 4. cont. Gent. cap. 11. his verbis: *Est autem de ratione interioris verbi, quod est intentio intellecta, quòd procedat ab intelligente secundum suum intelligere, cum sit quasi terminus intellectualis operationis:* Sed verbum est terminus dictionis: Ergo dictio formaliter est intellectio.

Eadem veritas triplici ratione suadetur, Prima sic potest proponi. Respectus ad terminos se habentes ordinatè, non sufficiunt ad constituendum actus ex æquo distinctos: Sed respectus ad Verbum & terminum productum (in quo dictio consistit) & respectus ad objectum cognitum (in quo consistit intellectio) sunt ad terminos ordinatè se habentes: Ergo non sufficiunt ad distinguendum adæquatè dictionem & intellectiōnem: & consequenter dictio non erit actus ex æquo ab intellectu distinctus, sed erit formaliter intellectio.

Major est certa; nam una & eadem actio potest duos terminos producere, unum primariò, & alterum secundariò; ut constat in actione quæ essentialiter producit, secundariò terminata ad passiones; & una actio potest ad duo objecta terminari, primariò ad unum, ad aliud secundariò; ut patet in visione beatifica, primariò terminata ad Deum, secundariò ad creaturas: Ergo termini ordinatè se habentes, non specificant actiones ex æquo distinctas. Minor autem probatur primò ex D. Thoma infra quæst. 34. art. 1. ad 3. ubi ait: *Dicere importat principaliter habitudinem ad verbum conceptum, nihil enim aliud est dicere, quam proferre verbum, sed mediante verbo importat habitudinem ad rem intellectam, quæ in verbo prolato manifestatur intelligenti:* Ergo ex mente D. Thomæ verbum & res intellecta ordinatè se habent in terminando habitudinem dictionis & intellectiōnis. Secundò probatur eadè Minor. Respectus terminatus ad verbum, non sistit in illo, sed transit ad rem intellectam, cum verbum essentialiter sit representatio objecti: Ergo objectum intellectum & verbum ordinatè se habent.

D Secunda ratio ad probandum dictionem ab intellectu adæquatè non distingui, sic potest formari. Omnis actus intellectus est formaliter intellectio: Sed dictio est actus intellectus: Ergo dictio est intellectio formaliter. Minorem concedunt Adversarii, Major autem, in qua est difficultas, probatur primò à simili: Omnis actus voluntatis est volitio, omnis actus potentie visivæ est visio, &c. Ergo pariter omnis actus intellectus est intellectio.

Probatur secundò: Objectum adæquatè specificativum intellectus, est verum & intelligibile, ut docent Philosophi in Metaphysica: Ergo omnis actus intellectus debet esse intellectio. Consequentia patet: nam actus tendens in objectum, sub ratione veri & intelligibilis, est intellectio; sicut.

